

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: dějepis, devátý ročník

Sada: II.

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-D-32

Název materiálu: ČSR po 2. světové válce. Odsun Němců.

Autor materiálu: Mgr. Jitka Odstrčilová

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 26. 4. 2012

Ověřující učitel: Mgr. Jitka Odstrčilová

Třída: IX.B

**Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení.
Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.**

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:

Materiál je zaměřen na popis osudů Němců na území ČSR po 2. světové válce. Vysvětleny jsou související pojmy jako „princip kolektivní viny“, „divoký a organizovaný odsun“, „konfiskace majetku“. Vše je dokresleno a podloženo i videodokumentem, který mapuje tzv. „brněnský pochod smrti“.

Prezentace je součástí a podkladem především pro výkladovou část hodiny. Každopádně na jejím začátku je připraven soubor otázek, které jsou zařazeny na počátku hodiny jako opakování. V části prezentace, kde se pracuje s videodokumentem žáci hodnotí jednání Čechů, vysvětlují jejich pohnutky. Vyjádří svůj postoj k principu kolektivní viny. Popřípadě aplikují princip kolektivní viny na nějaké situace z jejich života. Součástí prezentace je i zápis do sešitu a závěrečné opakování, během kterého si žáci zopakují významový obsah nově zavedených dějepisných termínů.

ČSR po 2. světové válce

Odsun Němců

Opakování

1. Co bylo rozhodnuto tzv. Mnichovskou dohodou?
2. Kdy mluvíme o tzv. „Druhé republice“?
3. K čemu došlo ve slovenské části ČSR?
4. Jak se nazýval státní útvar na našem území během 2. světové války?
5. Vyjmenuj ve správném pořadí československé prezidenty od vzniku ČSR do konce 2. sv. války.
6. Kdy slavíme „den osvobození od fašismu“?
7. Co znamená hranice Plzeň-Karlovy Vary-České Budějovice?
8. Co bylo cílem tzv. ODBOJE?
9. Do kterého mocenského bloku po válce spadala ČSR?

ČSR po druhé světové válce

ČSR obnovena ALE bez Podkarpatské Rusi
(připojena k SSSR)

Odsun Němců

- V ČSR žilo (podle předválečného sčítání) 3,1 mil. osob německé národnosti

PRINCIP KOLEKTIVNÍ VINY

= na všechny Němce pohlíženo jako na nepřátele; zločince

DIVOKÝ ODSUN

- = vyhánění a vystěhování německých obyvatel (hlavně ze Sudet)
- Užití násilí; vraždění

Odsun Němců

S Němci zacházeno jako za války se Židy

- Veškerý movitý i nemovitý majetek zabaven (**zkonfiskován**)
- Žádná občanská a politická práva
- Museli viditelně nosit označení své národnosti
- Nákup v obchodech jen 1 hod. před zavírací dobou
- Nesměli vlastnit rádio, telefon...
- Zrušeny německé noviny, zákaz vydávání německých knih
- Zákaz německy mluvit na veřejnosti
- Zrušeny všechny německé školy atd.

Odsun Němců

- Uzavření do „sběrných táborů“ před deportací
- Táboři často zřízeny v prostorách bývalých koncentračních táborů
- S internovanými zacházeno často stejně jako za války se Židy

Konkrétní příklady nenávisti k Němcům

- „Brněnský pochod smrti“ na rakouské hranice

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/205452801240041/obsah/113879-brnensky-pochod-smrti/>

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/92132-pochod-z-brna-do-pohorelic-pripominka-vyhnani-nemcu/>

K zamyšlení:

Jaký pocit máte z jednání Čechů?

Proč myslíte, že se takto chovali?

Bylo jednání v rámci principu kolektivní viny spravedlivé?

Statistické údaje

<u>Obětí odsunu</u>	18 816	<u>z toho:</u>
Zavražděno	5 596	
Sebevražda	3 411	
Smrt v konc. táborech	6 615	
Smrt během transportu	1 481	
Smrt po transportu	705	
Smrt na útěku	629	
Smrt nezjištěnou příčinou	379	
<u>Dodnes se pohřešuje</u>	200 000 lidí	

Odsun Němců

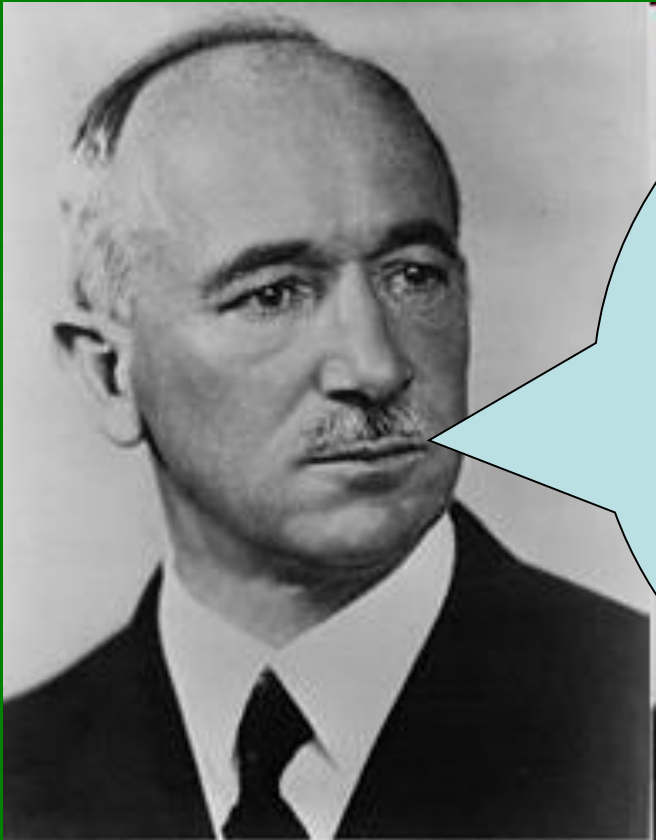
- Souhlas velmocí s odsunem, ale HUMÁNNÍM způsobem
- Postupimská konference – dohoda a tzv. ORGANIZOVANÉM ODSUNU
(od ledna 1946)
- Odvoz vlakem do Rakouska; do Německa
- Ztráta českého občanství

Odsun Němců

Co si směli vzít s sebou?

- Zavazadlo o váze 30 – 50 kg
- 1 000 marek
- Zásobu potravin na 3 dny

Vánoční projev prezidenta E. Beneše; 1946

„Letošní Vánoce nabývají obzvláštního významu a charakteru také tím, že je v naší vlasti slavíme poprvé bez Němců. To je výsledek, na jehož nesmírný historický význam jsem již vícekrát poukazoval. (...) Touto skutečností byla zlikvidována jedna z velkých kapitol naší minulosti.“

Důsledky odsunu Němců

- Zánik mnoha pohraničních obcí (3 000)
- Odchod německých dělníků z továren
→ narušení výroby
- Zničeno hospodářství v pohraničí

ČSR po 2 světové válce Odsun Němců

(zápis do sešitu)

ČSR po 2 světové válce

Odsun Němců

- Územní změny: ztráta Podkarpatské Rusi ve prospěch SSSR
- Německá otázka:
 - princip kolektivní viny (tzn. „jsi Němec, tudíž jsi vinný“)
 - Ihned po válce tzv. DIVOKÝ ODSUN = násilné vyhánění německého obyvatelstva z pohraničí; s Němci zacházeno jako se Židy během války; př. tzv. „brněnský pochod smrti“

ČSR po 2 světové válce

Odsun Němců

- Tzv. ORGANIZOVANÝ ODSUN – domluven na Postupimské konferenci; pod dohledem a přímou kontrolou státu, měl probíhat humánním způsobem
- Důsledky odsunu: zánik mnoha pohraničních obcí; zničeno hospodářství v pohraničí...

Opakování

(sešity zavřené, hlavy otevřené)

Odpověz na otázky:

1. Co to byl PRINCIP KOLEKTIVNÍ VINY?
2. Jak se projevoval DIVOKÝ ODSUN?
3. Jak se měl projevovat ORGANIZOVANÝ ODSUN?
4. Jaké následky měl odsun německého obyvatelstva pro ČSR?

Seznam použité literatury a pramenů:

1. http://cs.wikipedia.org/wiki/Vysídlení_Němců_z_Československa
2. <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/205452801240041/obsah/113879-brnensky-pochod-smrti/>
3. <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/92132-pochod-z-brna-do-pohorelic-pripominka-vyhnani-nemcu/>

Seznam obrázků:

[cit. 2012-04-23]

1. Aktron. http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Druhá_Československá_republika_1938_podkarp_rus.png
2. Public domain. http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Edvard_Beneš.jpg

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire, nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain) nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Jitka Odstrčilová
Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk
zsru@zsru.cz
únor 2012